

НИЗОМНОМА

**дар бораи тартиби додани унвонҳои илмӣ ба кормандони муассисаҳои илмӣ тобеи
Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, кормандони илмию педагогии муассисаҳои
таълимии маълумоти олии касбӣ ва муассисаҳои таълимии иловагии касбии Ҷумҳурии
Тоҷикистон**

1. Қоидаҳои умумӣ

1.1. Низомномаи мазкур тартиби додани унвонҳои профессори кафедра, дотсенти кафедра, профессор ва дотсент аз рӯи ихтисос муқаррар менамояд.

1.2. Унвонҳои илмӣ профессор, дотсенти кафедра ва унвонҳои илмӣ профессор, дотсент аз рӯи ихтисос мувофиқи ҳуҷҷатҳои меъёри аттестатсионии Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи Федератсияи Россия ба кормандони муассисаҳои илмӣ тобеи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кормандони илмию педагогии муассисаҳои таълимии маълумоти олии касбӣ (минбаъд муассисаи таълимии олий но бурда мешавад) ва муассисаҳои таълимии маълумоти иловани касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд муассисаи таълимии тақмили ихтисос ном бурда мешавад) дар сурате дода мешавад, ки агар Шӯрои илмӣ муассисаи аккредитатсияи Вазорати маорифи Федератсияи Россияро дошта бошад.

1.3. Унвонҳои илмӣ профессор ва дотсент аз рӯи ихтисос ба кормандони муассисаҳои илмӣ тобеи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, муассисаҳои таълимии олий ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисоси Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аккредитатсияи давлатӣ доранд, мувофиқи ҳуҷҷатҳои аттестатсионии пешниҳодкардаи Шӯроҳои илмӣ ин муассисаҳо (муассисаҳои илмию техникӣ) дода мешавад.

1.4. Ба шахсоне, ки унвонҳои профессори кафедра ё профессор аз рӯи ихтисос, дотсенти кафедра ё дотсент аз рӯи ихтисосро дарёфт кардаанд, намунаи аттестати ягонаи давлатӣ дода мешавад.

1.5. Унвони ходими калони илмӣ, пештар дода шудааст, ба унвони дотсентӣ аз рӯи ихтисос баобар ҳисобида мешавад.

1.6. Шӯрои илмӣ муассисаҳои илмӣ тобеи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, муассисаҳои олии таълимӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисоси Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аккредитатсияи Вазорати маорифи Федератсияи Россияро доранд, метавонанд ҳуҷҷатҳои докталабони унвонҳои дотсентӣ ва профессориро ба мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намоянд. Ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ аз тарафи котиби шӯрои илмӣ дар мӯҳлати ду ҳафтаи баъди қабули қарори шӯрои илмӣ дар бораи додани унвони илмӣ ба тартиб даровара, ба мушовараи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳои пешниҳод-шударо дар мушовара баррасӣ намуда, ба талабот мувофиқ будан ё набудани онҳоро муқаррар месозад.

Ҳуҷҷатҳое, ки аз тарафи мушовара дастгирӣ ёфтаанд, бо мактуби Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон (бо имзои Вазир ё ки муовини он) ба унвони Вазорати маорифи Федератсияи Россия ирсол мегарданд (имзои вазир ва ё муовинон бо мӯҳри вазорат тасдиқ карда мешавад). Ҳуҷҷатҳои ба талабот мувофиқ набуда пас гардонидани мешаванд (дар сурати ҳозир будани соҳиби ҳуҷҷат пас аз гирифтани имзо ба ҳуди ӯ супорида мешаванд).

Номгӯи ҳуҷҷатҳои аттестатсионии ба Вазорати маорифи Федератсияи Россия фиристодашаванда

(ҳамаи ҳуҷҷатҳо ба забони русӣ пешниҳод карда мешаванд)

маълумотнома дар бораи пешниҳоди унвонҷӯӣ (ҳарду нусха бояд мӯҳри муассиса ва имзои роҳбари аввалро дошта бошад);

варақаи шахсӣ бо расми унвонҷӯӣ (бо тасдиқи шӯъбаи кадрҳо муассиса);

мактуби муассисаи таълими олий ё ки муассисаи таълимии тақмили ихтисос ба унвони Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон чихати баррасӣ дар мушовара (ба забони тоҷикӣ);

мактуби муассисаи таълими олий ё ки муассисаи таълимии тақмили ихтисос ба унвони Вазорати маорифи Федератсияи Россия оид ба гузаштани аттестатсия бо имзои роҳбар ё қонишини он нишон додани маълумоти зарурии иҷроқунанда (ному насаби қотиби шӯрои илмӣ, рақами телефон);

қори чаласаи комиссияи ҳисоботӣ оид ба натиҷаҳои овоздиҳӣ (нусхаи асл);

нусхаи дафтарчаи меҳнатӣ, ки собиқаи педагогии унвонҷӯӣро тасдиқ менамояд (бо тасдиқи шӯъбаи кадрҳои муассиса);

номгӯи корҳои илмӣ ва илмию методӣ (имзои унвонҷӯӣ, мудири кафедра ё роҳбари муассисаи таълимӣ ва қотиби илмӣ бо мӯҳр тасдиқ карда мешаванд);

нусхаи ҳуҷҷатҳо оид ба маълумоти олий, дараҷаи илмӣ ва унвони илмӣ;

нусхаи фармонҳо дар бораи фаъолияти педагогӣ бо нишон додани масруфиат (барои шахсони ҳамкор);

варақаи бақайдгирии унвонҷӯӣ;

чор нусха варақаи марка часпидашуда бо нишон додани унвони Вазорати маориф ва ҷои кори унвонҷӯӣ;

мундариҷаи ҳуҷҷатҳои пешниҳодгашта.

Эзоҳ:

Дар мавридҳои зарурӣ чунин ҳуҷҷатҳои иловгӣ низ талаб карда мешаванд:

шарҳи мухтасари корҳои илмӣ ва илмию методии дар се соли охир ба забони тоҷикӣ ё ўзбекӣ нашршуда (фишурда ба забони русӣ тартиб дода мешавад), ки бояд мазмуни на камтар аз 20 Ҷоизи ҳаҷми қори илмӣ ё методиро дар бар гирад);

барои шахсоне, ки ба таври истисно (арбобони санъат, устодони варзиш, рассомон, меъморон): нусхаҳои асли автореферати шогирдон ва нусхаи ҳуҷҷатҳо дар бораи дастовардҳои эҷодӣ, варзишӣ;

вазирати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Федератсияи метавонанд дар мавридҳои зарурӣ ҳуҷҷатҳои дигарро низ аз унвонҷӯӣҳо талаб намоянд.

2. Тартиби додани унвонҳои илмӣ

2.1. Унвонии илмии профессори кафедра ба доктори илме дода мешавад, ки мувофиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаи профессор, мудири кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, ректори муассисаҳои олии таълимӣ, ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро иҷро менамоянд, корҳои илмӣ ва таълимию-методии нашршуда доранд, курси лексияҳо бо дараҷаи баланди касбӣ гузаронида метавонанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионии онҳо:

а) дар давоми як Сол дар вазифаҳои мазкур бомувафакӣ қор кардаанд;

б) собиқаи қори илмию педагогашон на камтар аз 10 сол буда, 5 соли охир дар муассисаҳои таълими олий ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос қор мекунанд;

в) муаллифи (ҳаммуаллифи) китоби дарсӣ (воситаҳои таълим) ё на камтар аз се қори таълимӣ-методие мебошанд, ки дар се соли охир нашр шудаанд;

г) муаллифи (ҳаммуаллифи) монографияҳо (бобҳои монографияҳо) ё на камтар аз се кори илмие, мебошанд, ки дар се соли охир нашр шудаанд;

д) чун қоида тахти роҳбарии онҳо на камтар аз ду нафар унвонҷӯӣ, ё аспирант рисолаи номзадӣ дифоъ намуда, диплом гирифтаанд.

2.2. Унвони илмии профессори кафедра ба таври истисно ба номзадҳои илме, низ дода мешавад, ки муовиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаи профессор, мудир кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, ректори муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро иҷро мекунанд, корҳои таълимӣ методӣ ва илмӣ нашршуда доранд, курси лексияҳо ба дараҷаи баланди касбӣ меҳонанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ онҳо:

а) дар вазифаҳои мазкур да давоми ду сол бомуваффақият кор мекунанд;

б) собиқаи кори илмӣ-педагогикӣ на камтар аз 15 сол буда, 10 соли охир дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос кор мекунанд;

в) унвони илмӣ дотсенти кафедра ё дотсент аз рӯи ихтисосро доранд;

г) муаллифи китоби (дастури таълимӣ) ё ҳаммуаллифи на камтар аз се китоби дарсӣ (дастури таълимӣ) мебошанд, ки барои муассисаҳои таълимии олӣ, муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос, мактабҳои маълумоти ҳамагонӣ ё муассисаҳои таълимии ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ пешниҳод шудаанд ва ин мавод аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоти иҷроияи ҳукуматҳо барои дар соҳаи маориф истифода кардан пешбарӣ гашта, дар давоми 10 соли охир ба нашр расидаанд, инчунин на камтар аз се кори таълимӣ-методӣ дар се соли охир нашршуда дошта бошанд;

д) муаллифи (ҳаммуаллифи) монографияҳо (бобҳои монографияҳо) ё на камтар аз 5 кори илмӣ дар давоми се соли охир нашршуда бошанд;

е) тахти роҳбарии онҳо ду нафар унвонҷӯӣ ё аспирант рисолаи номзадӣ дифоъ намуда, диплом гирифта бошанд ва роҳбарии илмӣ на камтар аз ду аспирант ё унвонҷӯӣро ба ўҳда дошта бошанд.

2.3. Унвони илмӣ профессори кафедра ба он қориандони (ҳодимони) санъат ҳам додан мумкин аст, ки муовиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаи профессор, мудир кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, ректори муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро иҷро менамоянд, машғулиятҳо ба дараҷаи баланди касбӣ меғузаронанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) барандаи унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё собиқ иттиҳоди Шӯравӣ (артисти халқӣ, рассоми халқӣ, меъмори халқӣ, арбоби хизматнишондодаи санъат, артисти хизматнишондода, меъмори хизматнишондода) бошанд;

дар давоми як сол да вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунанд;

собиқаи кори омӯзгорикӣ дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимӣ тақмили ихтисос на камтар аз 10 солро ташкил диҳад;

доандаи унвони илмӣ дотсенти кафедра ё дотсент аз рӯи ихтисос бошанд;

на камтар аз ду шогирде, тайё карда бошанд, ки соҳиби унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё лауреатҳои (дипломатҳои) байналхалқӣ, умумичумхуриявӣ, озмунҳо, фестивалҳо ва мукофотҳо бошанд;

б) лауреатҳои (дипломатҳои) байналхалқӣ ё ин намоишгоҳҳои умумичумхуриявӣ, озмунҳо, фестивалҳо ва мукофотҳо бошанд;

дар давоми ду сол дар вазифаҳои нишондода бомуваффақият кор мекунанд;

собиқаи кори омӯзгорикӣ дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимӣ тақмили ихтисос на камтар аз 10 сол бошад;

на камтар аз панҷ шогирде тайёр карда бошанд, ки соҳиби унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё лауреатҳои (дипломатҳои) байналхалқӣ, умумичумхуриявӣ ва фестивалу намоишҳои минтақавӣ, озмунҳо ва мукофотҳо бошанд.

2.4. Унвони илмӣ профессори кафедра ба он мутахассисони соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш низ додан мумкин аст, ки муовиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаи

профессор, мудири кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проектор, ректои муассисаи таълимии олий ӯе массаи таълимии тақмили ихтисосро иҷро мекунанд, корҳои таълимию методӣ ва илмӣ нашшуда доранд, қуси лексияҳои хуб мехонанд ва машғулиятҳои ба дараҷаи баланди касбӣ мегузаронанд, инчунин да давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дорандагони унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ бошанд;

б) дар давоми як сол дар вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунанд;

в) собқаи кори илмӣ ва омӯзгориашон на камтар аз 10 сол буда, на камтар аз панҷ соли охир дар муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро мекунанд;

г) дорандаи унвони илмӣ дотсенти кафедра ӯе дотсент аз рӯи ихтисос бошанд;

д) муаллифи (ҳаммуаллифи) китоби дарсӣ (воситаи таълим) барои муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос, муассисаҳои маълумоти умумӣ ӯе муассисаҳои таълимии ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ буда, ин мавод аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоти иҷроияи ҳукуматҳои барои дар соҳаи маориф истифода қадан пешбарӣ шуда дар давоми 10 соли охир ба нашр расида бошад, инчунин на камтар аз се кори илмию методиашон дар давоми се соли охир нашр шуда бошанд, ӯе на камтар аз ду чемпион ӯе дорандаи мукофотҳои бозиҳои олимпӣ, Ҷаҳон, Аврупо ӯе Ҷумҳурии Тоҷикистонро тайёр карда бошанд;

е) муаллифи (ҳаммуаллифи) монографияҳо (бобҳои монографияҳо) ӯе на камтар аз се кори илмӣ дар давоми се соли охир нашршуда бошанд.

2.5. Унвони илмӣ профессори кафедра ба мутахассисон низ доан мумкин аст, ки дар арсаи байнамилалӣ ва ҷумҳурӣ дар соҳаи муайяни илм шӯҳратёр буда, ки дар ин бора ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда доранд, собиқаи кори илмию омӯзгориашон а камтар аз панҷ сол буда, на камтар се соли охир дар муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро мекунанд ва ба талаботи бандҳои 2.2-2.5-и Низомномаи мазкур мувофиқ бошанд.

2.6. Унвони илмӣ профессори аз рӯи ихтисос ба он докторони илм низ додан мумкин аст, ки агар онҳо мувофиқи шартномаи меҳнатӣ дар вазифаи ходими ешбаи илм, сарҳодими илм, мудири (сардори) шӯъбаи илмию тадқиқотӣ (шӯъба, сектор, лаборатория), котиби илмӣ, ҷонишини директор, директори ташкилотҳои илмӣ, қисмҳои илмӣ муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро карда, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дар давоми як сол дар вазифаҳои нишондодашуда кор кунанд;

б) собиқаи кори илмиашон дар ташкилоти илмӣ, қисмҳои илмӣ муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро на камтар аз 10 солро ташкил диҳад;

в) муаллифи (ҳаммуаллифи) на камтар аз 20 кори илмӣ да маҷаллаҳои илмӣ бонуфуз нашршуда дошта бошанд, аз он ҷумла на камтар аз панҷ кори илмиашон паз аз ҳимояи рисолаи докторӣ нашр шуда бошад;

г) чун роҳбари илмӣ ӯе мушовири илмӣ на камтар аз панҷ шогирде тайёр карда бошад, ки дипломи номзади илмро гирифтаанд.

2.7. Унвони илмӣ дотсенти кафедра ба докторон ва номзадҳои илме додан мумкин аст, ки мувофиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаҳои дотсентӣ, профессорӣ, мудири кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, ректори муассисаи олии таълими ӯе муассисаи тақмили ихтисосро иҷро мекунанд ва корҳои таълимию методӣ ва илмӣ нашшуда доранд, курсҳои лексияҳои ба дараҷаи баланди касбӣ мехонанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дар давоми як сол дар вазифаҳои нишондодашуда бомуваффақият кор мекунанд;

б) собиқаи кори илмӣ ва омӯзгориашон на камтар аз панҷ солро ташкил дода, на камтар аз се соли охир да муассисаҳои таълимии олий ӯе муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро мекунанд;

в) муаллиф (ҳаммуаллифи)-и монографии (бобҳои монография) ё на камтар аз ду кори илмӣ ва ду кори таълимию методӣ дар се соли охир нашршуда бошанд.

2.8. Унвони илмӣ дотсенти кафедра ба тариқи систисно ба шахсоне низ додан лозим аст, ки маълумоти олий дошта, вазифаҳои дотсент, профессор, мудирӣ кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, рекори муассисаи олии таълимӣ ё муассисаи такмили ихтисосро мувофиқи шартномаи меҳнати иҷро мекунад, корҳои таълимию методӣ ва илмӣ нашршуда доранд, курси лексияҳоро меҳонанд ё машғулиятҳоро ба дараҷаи баланди касбӣ мегузаронанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дар давоми ду Сол дар вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунад;

б) собиқаи кори илмию педагогашон на камтар аз 7 солро ташкил дода на камтар аз панҷ соли охир дар муассисаҳои таълимии такмили ихтисос кор мекунад;

в) муаллифи китоби дарсӣ (воситаи таълимӣ) ва ё ҳаммуаллифи на камтар аз ду китоби дарсии (васитаҳои таълимии олий, муассисаҳои таълимии такмили ихтисос, муассисаҳои маълумотдиҳанда ё муассисаҳои таълими ибтидоӣ ва маълумоти миёнаи касбӣ иншошудае мебошад, ки аз тарафи Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоти иҷроия, ё иттиҳодияҳои таълимию методӣ барои истифода будан дар соҳаи маориф пешниҳод шуда, дар давоми 5 соли охир нашр шудаанд: инчунин муаллифи на камтар аз ду кори таълимию методӣ дар се соли охир нашршуда, монографияҳо (бобҳо дар монографияҳо), ё на камтар аз 3 кори илмӣ дар давоми се соли охр нашршуда мебошанд.

2.9. Унвони илмӣ дотсенти кафедра ба он кормандони санъат низ дода мешавад, ки мувофиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаҳои дотсент, профессор, мудирӣ кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, рекори муассисаи олии таълимӣ ё муассисаи такмили ихтисосро иҷро мекунад, агар шахсони номбурда ва машғулиятҳоро дар сатҳи баланди касбӣ гузаронида, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дорандаи унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ (артисти халқӣ, рассоми халқӣ, меъмори халқӣ, арбоби хизматнишондодаи санъат, артисти хизматнишондода, меъмори хизматнишондода) бошанд:

дар давоми як сол дар вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунад;

собиқаи кори педагогашон дар муассисаҳои таълимии олий ё муассисаҳои таълимии такмили ихтисос на камтар аз се солро ташкил медиҳад;

на камтар аз ду шогирде тайёр кардаанд, ки соҳиби унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё лауреатҳои (дипломатҳои) фестиваливу намоишгоҳҳо, озмунҳо, мукофотҳои байналхалқӣ ва умумичумхуриявӣ шуда бошанд;

б) лауреатҳои (дипломатҳои) фестиваливу намоишгоҳҳо, озмунҳо, мукофотҳои байналхалқӣ ва умумичумхуриявӣ бошанд:

дар давоми ду сол дар вазифаҳои нишондодашуда бомуваффақият кор мекунад;

собиқаи кори педагогашон дар муассисаҳои таълимии олий ё муассисаҳои таълимии такмили ихтисос на камтар аз панҷ сол бошад;

на камтар аз 4 шогирде тайёр карда бошанд, ки соҳиби унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё лауреатҳои (дипломатҳои) фестивалу намоишгоҳҳо, озмунҳо, мукофотҳои байналхалқӣ ва умумичумхуриявӣ гаштаанд.

2.10. Унвони илмӣ дотсенти кафедра ба он мутахассисони тарбияи ҷисмонӣ ва варзишӣ низ додан мумкин аст, ки мувофиқи шартномаи меҳнатӣ вазифаҳои дотсент, профессор, мудирӣ кафедра, декани факулта, роҳбари филиал, проректор, рекори муассисаи олии таълимӣ ё муассисаи такмили ихтисосро иҷро мекунад, корҳои таълимию методӣ ва илмӣ дошта, курси лексияҳоро меҳонанд ё машғулиятҳоро дар сатҳи баланди касбӣ мегузаронанд, инчунин дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дорандаи унвонҳои фахрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ ё собиқ чумхуриҳои Иттиҳоди Шӯравӣ бошанд;

дар давоми як сол дар вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунад;
собиқаи кори педагогикашон дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос на камтар аз 3 солро ташкил мекунад;

муаллифи (ҳаммуаллифи) китоби дарсии (воситаи таълимии) дар се соли охир нашршуда бошанд ё як нафар чемпиони ё дорандаи мукофоти мусобиқаҳои олимпӣ, ҷаҳон, Аврупо ё Ҷумҳурии Тоҷикистонро тайёр карда бошанд;

муаллифи(ҳаммуаллифи) монографияҳо (бобҳо дар монографияҳо) ё кори илмӣ дар се соли охир нашршуда бошанд;

б) дорандаи унвони Устои хизматнишондодаи варзиш, Устои варзиши дараҷаи байналхалқӣ ё Устои варзиши Тоҷикистон ё собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ бошанд;

дар давоми ду сол дар вазифаҳои зикршуда омуваффақият кор мекунад;

собиқаи кори педагогикашон дар муассисаҳои таълимии олӣ ва муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос на камтар аз 5 солро ташкил диҳад;

муаллифи (ҳаммуаллифи) китоби дарсӣ (воситаи таълимӣ) барои муассисаҳои таълимии олӣ, муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос, муассисаҳои ҳамагонӣ ё муассисаҳои таълимии ибтидоӣ ва миёнаи маълумоти касбӣ бошанд, маводи онҳоро Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар мақомоти иҷоии ҷумҳурӣ ё иттиҳодияҳои таълимию методӣ барои истифода бурдан дар соҳаи маориф пешниҳод карда бошанд, ин мавод дар панҷ соли охир нашр шуда бошад, инчунин на камтар аз ду кори таълимию меиодикашон дар се соли охир нашр шуда бошанд;

муаллифи (ҳаммуаллифи) монографияҳо (бобҳо дар монографияҳо) ё на камтар аз ду кори илмӣ дар се соли охир нашршуда дошта бошанд.

2.11. Унвони илмӣ дотсенти кафедра ба мутахассисони баландихтисосе низ додан мумкин аст, ки дастоварди нодири онҳо дар соҳаи муайяни илм аз тарафи ҷомеаи байналхалқӣ ё умумиҷумҳуриявӣ эътироф шудаанду ҳуҷҷатҳои тасдиқкунанда доранд ва собиқаи кори педагогикашон на камтар аз се сол буда, на камтар аз ду соли охир дар муассисаҳои таълимии олии ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос кор кунанд ва нишондодҳои онҳо ба талаботи бандҳои 2.7-2.10-и Низомномаи мазкур мувофиқат кунанд;

2.12. Унвони илмӣ дотсенти роҳ аз рӯи ихтисос ба докторон ва номзадҳои илме низ додан мумкин аст, ки мувофиқи созишномаи меҳнатӣ вазифаи ходими калони илм, ходими пешбари илм, сарҳодими илм, мудири (сардори) шӯъбаи таълимию тадқиқотӣ (шӯъба, сектор, лаборатория), котиби илмӣ, ҷонишини директор, директор дар ташкилотҳои илмӣ, қисмҳои илмӣ муассисаҳои таълимии олӣ ва муассисаҳои таълимии тақмили ихтисосро иҷро мекунад ва дар давраи пешниҳоди ҳуҷҷатҳои аттестатсионӣ, онҳо:

а) дар давоми як сол дар вазифаҳои зикршуда бомуваффақият кор мекунад;

б) собиқаи кори илмиашон дар ташкилоти илмӣ, қисмҳои илмӣ муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос на камтар аз 5 солро ташкил диҳад;

в) собиқаи кори педагогикашон дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос на камтар аз як солро ташкил диҳад, ё тахти роҳбарии онҳо панҷкори квалификационӣ омода гашта, онҳо дифоъ шуда бошанд;

г) муаллифи (ҳаммуаллифи) на камтар аз 10 кори илмӣ ва таълимию методӣ ё ки ихтироъ бошанд, ҳадди ақал панҷ кор пас аз дифои рисола нашр шуда бошад;

2.13. Унвони илмӣ профессори кафедра ба дотсенти кафедра ба шахсоне додан мумкин аст, ки феълан дар докторантура таҳсил карда, пештар корҳои педагогиро ба дараҷаи Балан мегузарониданд ва нишондодҳои онҳо ба талаботи банди 2.2 (барои профессорӣ) ва банди 2.7-и (барои дотсентӣ) Низомномаи мазкур мувофиқат кунанд.

2.14. Унвони илмӣ профессори кафедра ба дотсенти кафедра, профессор ва дотсент аз рӯи ихтисос ба шахсоне низ дода мешавад, ки ба тариқи ҳамкор дар муассисаҳои таълимии олӣ ё муассисаҳои таълимӣ тақмили ихтисос, ташкилоти илмӣ

кор мекунад ва нишондодхояшон ба талаботи бандҳои 2.-2.13-и Низомномаи мазкур мувофиқат мекунад.

2.15. Шахсоне, ки кӯшиши номзади илм шудан надоранду ба онҳо унвони дотсенти кафедра дода шудааси, ба истиснои ходимон (арбобони) санъат, мутахассисони соҳаи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш, бе дифоъи рисолаи доктори барои гирифтани унвони илмии профессорӣ пешниҳод карда намешаванд.

2.16. Шӯрои илмӣ (илмию техникӣ) пешниҳоди додани унвонҳои илмиро пас аз овоздиҳии махфӣ муқаррар сохта, қарор қабул менамояд.

Чаласаи шӯрои илмӣ (илмию техникӣ) ҳамон вақт доир мегардад, ки агар дар он на камтар аз се ду ҳиссаи ҳайати шӯрои илмӣ (илмий-техникӣ) иштирок дошта бошад. Қарори шӯрои илмӣ (илмию техникӣ) оид ба масъалаи додани унвонҳои илмӣ он вақт мусбат ҳисобида мешавад, ки агар дар он на камтар аз се ду ҳиссаи аъзои шӯрои илмӣ (илмий-техникӣ) аз шумораи умумии аъзои дар шӯро идошта, овоз дода бошанд;

2.17. Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи Федератсияи Россия метавонад, ки ба шӯроҳои илмий муассисаҳои таълимии олий ва муассисаҳои таълимии тақмили ихтисос ҳуқуқи аз муоинаи (экспертизаи) охири гузаронидани ҳуҷҷатҳои аттестатсионии барои додани унвонҳои илмий профессори кафедра, дотсенти кафедра ва профессор аз рӯи ихтисос, дотсент аз рӯи ихтисос пешниҳод шударо диҳанд;

2.18. Шакл ва тартиби танзими ҳуҷҷатҳои аттестатсионии барои додани унвонҳои илмӣ пешниҳодшаванда, аз тарафи Вазорати маорифи Федератсияи Россия ва Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

3. Эътироф ва муқаррар намудани эквивалентнокии ҳуҷҷатҳо оид ба додани унвонҳои илмӣ. Аз нав аттестатсия кардани кормандони илмӣ-педагогӣ ва илмий Ҷумҳурии Тоҷикистон

3.1. Эътироф ва муқаррар намудани баробар эътибори ҳуҷҷатҳо оид ба додани унвонҳои илмӣ ба кормандони илмӣ-педагогӣ ва илмий Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи шартномаи байни Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи Федератсияи Россия сурат мегирад. Ин корро бо дархости ташкилоте, ки унвонҷӯ дар онҷо кор мекунад, ё бо аризаи шахсии ӯ Комиссияи аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад. Номгӯи зарурии ҳуҷҷатҳо ва тартиби дида баромадани онҳоро Комиссияи аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

3.2. Аз нав аттестатсия кардани кормандони илмӣ-педагогӣ ва илмий Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба онҳо унвонҳои илмӣ дар давлатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон шартнома надошта дода шудааст, эътироф намудани ҳуҷҷатҳои онҳоро комиссияи аттестатсионии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

3.3. Унвонҳои илмий профессорӣ ва дотсенти ба он шахрвандони давлатҳои хориҷӣ низ додан мумкин аст, ки барои тадқиқи корҳои илмӣ-педагогӣ ва илмӣ дар муддати дуру дароз ба муассисаҳои таълимии олий ва муассисаҳои таълимии тақмили ихтисоси Ҷумҳурии Тоҷикистон (муовфиқи созишнома) даъват шуда ва ҳуҷҷатҳои аттестатсионии пешниҳодгашта ба талаботи Низомномаи мазкур мувофиқ аст.

4. Танзими додани аттестатҳои профессорӣ ва дотсентӣ

4.1. Қарори Вазорати маорифи Федератсияи Россия оид ба додани унвонии илмий профессор ё дотсенти кафедра ва профессор ё дотсент аз рӯи ихтисос ба кормандони илмию педагогӣ ва илмий Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзи қабули он амалӣ мегардад.

4.2. Мӯҳлати баррасии ҳуҷҷатҳои аттестатсионии унвонҷӯйҳои дорандаи дараҷаи илмӣ бояд аз шаш моҳ зиёд набошад.

4.3. Дар мавриди гумм кардани аттестат оид ба унвони илмӣ нусхаи дуҷуми онро додан мумкин аст.

Дар ҳолатитағйир додани номи хонаводагӣ, ном ва номи падар бо талаби соҳиби аттестат (аз ҳисоби маблағи соҳиби аттестат) аттестати дигар додан мумкин аст.

4.4. Тартиби танзими додани аттестат ва дубликати он аз ҷониби Вазорати маорифи Федератсияи Россия муқаррар карда мешавад.

5. Маҳрум кардан аз унвонҳои илмӣ ва аз нав барқарор кардани онҳо

5.1. Агар ба ин ё он шахс унвонҳои илмии дотсент, профессори кафедра ё дотсент, профессор аз рӯи ихтисос саҳван дода шуда бошад, бо пешниҳоди шӯрои илмӣ ва Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маорифи Федератсияи Россия метавонад онҳоро аз ин унвонҳо маҳрум созад.

Қарори Вазорати маорифи Федератсияи Россия оид ба маҳрум кардан аз унвони илмӣ чун қоида дар асоси дархости шӯрои илмӣ ин унвонро дода ва пешниҳоди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад.

Вазорати Федератсияи Россия чун қоида, дар асоси дархости шӯрои илмӣ ва ешнҳоди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон, унвонҳои илмии (дотсент ва профессори) ашхоси аз ин унвонҳо маҳрумшударо метавонад аз нав барқарор кунад.

5.2. Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Шӯрои илмӣ (илмӣ-техникӣ) пешниҳоди додани унвонҳои илмиро пас аз овоздиҳии махфӣ муқаррарсохта қарор қабул менамоянд.

Чаласаи шӯрои илмӣ (илмӣ-техникӣ) вақте доир мегардад, ки агар дар он на камтар аз се ду ҳиссаи ҳайати шӯрои илмӣ иштирок дошта бошад. Қарори шӯрои илмӣ оид ба масъалаи додани унвонҳои илмӣ (маҳрум намудан аз унвони илмӣ ва барқарор намудани унвони илмӣ) вақте мусбат ҳисобида мешавад, ки он на камтар аз се ду ҳиссаи аъзои шӯрои илмӣ (аз шумораи умумии аъзои дар шӯро иштирокдошта) овоз дода бошанд.

Масъалаҳои асоснок будан ва набудани қарори шӯрои илмӣ дар бораи додани унвони илмӣ, ки зиёда аз даҳ Сол пештар қабул шудаанд, баррасӣ намешаванд.

5.3. Тартиби баррасии масъалаҳо оид ба маҳрум кардан (аз нав барқарор кардан) аз унвонҳои илмии профессорӣ ва дотсентӣ аз ҷониби Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати маорифи Федератсияи Россия муқаррар карда мешавад.

6. Баррасии шикоятҳо

6.1. Шикоятҳо аз болои қарори Вазорати маорифи Федератсияи Россия ва Комиссияи аттестатсионии олии (ВАК-и) Вазорати маорифи Федератсияи Россия оид ба додан, маҳрум намудан, аз нав барқарор кардани унвонҳои илмӣ ба кормандони илмӣ-педагогӣ ва илмӣ аз нав аттестатсия кардани онҳо ба Вазорати маорифи Федератсияи Россия ё ба Комиссияи аттестатсионии олии (ВАК-и) Вазорати маорифи Федератсияи Россия дар муддати на камтар аз ду моҳи баъди қабули қарори мазкур равона карда мешавад.

Дархости навро оид ба додани унвони илмӣ аз ҷониби шӯрои илмӣ (илмӣ-техникӣ) ва пешниҳоди Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон на пештар аз як соли пас аз қабули қарор оид ба рад кардани додани ин унвон мумкин аст.

Шарти ҳатмии такроран пешниҳод кардани дархост оид ба додани унвони илмии профессори кафедра ё профессор аз рӯи ихтисос тайёр намудани шогирдони нав ё корҳои илмии нави нашршудаи унвонҷӯйҳо мебошад.

Шарти ҳатмии такроран пешниҳод кардани доархост оид ба додани унвони илмии дотсенти кафедра ва дотсентӣ аз рӯи ихтисос мавҷудияти корҳои нави илмӣ ва таълимӣ-методиҳои нашршуда мебошад.

6.2. Тартиби баррасии апеллятсияҳоро Вазорати маорифи Федератсияи Россия муқаррар менамояд.

6.3. Масъалаҳо дар бораи додан ва маҳрум намудани (аз нав барқарор кардани) унвонҳои илмӣ дар нашрияҳои Вазорати маорифи Федератсияи Россия, Вазорати маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Комиссияи олии аттестатсионии (ВАК-и) Вазорати маорифи Федератсияи Россия нашр карда мешаванд.